7/2036

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

SAYI : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/2668
KONU : Soru Önergesi

23 MART 2004

15526

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İLGİ : 15/03/2004 tarih A.01.0.GNS.0.10.00.02-4636 sayılı yazınız.

İlgi yazı eki İstanbul Milletvekili Sayın Emin ŞİRİN tarafından Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına tevcih edilen 7/2036 esas sayılı yazılı soru önergesinde yer alan sorulara verilen cevaplar aşağıda sunulmuştur:

TBMM Başkanlığına tevcih ettiğim 7/1854 sayılı yazılı soru önergesine Maliye Bakanı Sayın Kemal UNAKITAN tarafından cevap verilmiştir.

Ancak cevaplar, soruların cevabını tam olarak teşkil etmemekte ve eksik kalmaktadır. Bu meyanda aşağıdaki sorularımın cevaplarının kamuoyunu tatmin edecek şekilde verilmesini arz ederim.

SORU 1- Sayın Kemal UNAKITAN imzalı, "Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığının B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/1361 sayılı 13 Şubat 2004 tarihli cevabi yazısında, "Özelleştirme Yüksek Kurulunun satış bedelini arttıracak şekilde açık artırmaya gitmemesinin sebebi nedir? sorusuna verilen cevapta, "Açık artırma yönteminin uluslararası şirket alım ve satımlarında uygulanan bir yöntem olmaması" ve "ihaleye teklif veren yatırımcı sayısının açık artırma yapılması için yeterli olmaması" hususları zikredilmiştir.

a- Açık artırma yönteminin bu ihalede uygulanmayacağı ve kapalı zarfla verilen tekliflerin son fiyatlar olacağı hususu ihaleden önce katılımcılara duyurulmuş mudur?

b- İhaleye teklif veren yatırımcı sayısının yeterli olmadığı iddiası geçerli bir iddia mıdır? İhaleye katılan sadece iki firma bile olsa aralarında açık artırmaya gidilemez miydi?

CEVAP 1-a- 4046 Sayılı Kanunun 18/C-c maddesinin pazarlık usulü bölümünde "İhalelere birden fazla teklif sahibinden kapalı zarf içerisinde teklif almak şartı ile başlanabilir. Teklif sahipleri ile birden fazla pazarlık görüşmesi yapılabilir. Pazarlık görüşmeleri teklif sahipleri ile ayrı ayrı yapılır. Pazarlık görüşmelerinin, ihalenin herhangi bir aşamasında pazarlık görüşmelerine devam edilen teklif sahipleri ile müştereken yapılmasına Komisyonca karar verilebilir. Komisyonca pazarlık görüşmeleri sırasında ortaya çıkabilecek yeni durumlar karşısında, rekabete engel teşkil etmemek, ihale ilanında ve/veya şartnamede yer alan hususlara

7/2036

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

SAYI : B.02.1.ÖİB.0 65.00.00/ 2668 **23 MART 2004**
KONU : Soru Önergesi

aykırı olmamak ve pazarlık görüşmelerine devam edilen teklif sahiplerine eşit olarak uygulanmak kaydı ile yeni esaslar belirlenebilir. Komisyonca gerekli görüldüğü takdirde ihale, pazarlık görüşmelerine devam edilen teklif sahiplerinin katılımı ile açık artırma suretiyle sonuçlandırılabilir. Bu husus ilanda ve/veya şartnamede belirtilir. Görüşmeler komisyon tarafından tutanakla tespit edilir, tutanak komisyon üyeleri ve teklif sahiplerince imzalanır." denilmektedir.

Aynı şekilde İhale Şartnamesinin ihale usulü başlığını taşıyan 7. maddesinde "İhale, kapalı zarfla teklif alınmasını müteakip görüşmeler yapmak sureti ile pazarlık usulüyle gerçekleştirilecektir. Tekliflerin Komisyon tarafından değerlendirilmesini müteakip, tüm teklif sahipleri veya kısa liste oluşturulması halinde kısa listeye giren teklif sahipleri pazarlık görüşmelerine davet edilecektir. Teklif sahipleri ile birden fazla pazarlık görüşmesi yapılabilir. Pazarlık görüşmeleri teklif sahipleri ile ayrı ayrı yapılır. Pazarlık görüşmelerinin ihalenin herhangi bir aşamasında, pazarlık görüşmelerine devam edilen teklif sahipleri ile müştereken yapılmasına komisyonca karar verilebilir. Pazarlık görüşmelerine esas olarak görüşülecek konular ve buna ilişkin usul ve esaslar komisyonca belirlenecektir. Bu çerçevede yapılacak görüşmeler sonucu bir görüşme tutanağı düzenlenecektir. Komisyonca pazarlık görüşmeleri sırasında ortaya çıkabilecek yeni durumlar karşısında rekabete engel teşkil etmemek, İhale ilanında ve/veya iş bu İhale Şartnamesinde yer alan hususlara aykırı olmamak ve pazarlık görüşmelerine devam edilen teklif sahiplerine eşit olarak uygulanmak kaydıyla yeni esaslar belirlenebilir. Komisyonca gerekli görüldüğü takdirde ihale, pazarlık görüşmelerine devam edilen teklif sahiplerinin katılımı ile açık artırma suretiyle sonuçlandırılabilecektir. İhalede uygulanacak pazarlık görüşmelerine ilişkin esaslar ile pazarlık görüşmelerinin günü, saati ve yeri görüşmeler öncesinde veya sürecinde teklif sahiplerine bildirilecektir." ifadesi yer almaktadır.

Yukarıda belirtilen hususlardan açıkça anlaşılacağı üzere, nihai görüşmeden önceki pazarlık görüşmesinde -her iki teklif sahibine ayrı ayrı olmak üzere- ihale işlemlerinin kapalı zarf içinde nihai teklif almak suretiyle sonuçlandırılacağı, ancak yapılacak değerlendirme sonucunda İhale Komisyonunca gerekli görüldüğü takdirde açık artırma ile ihale işlemlerinin sonuçlandırılabileceği teklif sahiplerine bildirilmiş ve bu husus nihai tekliflerin alınması öncesinde ihaleye katılan teklif sahiplerinin imzaları alınmak suretiyle düzenlenen tutanakla da tespit edilmiştir.

CEVAP 1-b- Açık artırma yönteminin başarıyla uygulanabilmesi için fazla sayıda yatırımcı olması ve yüksek düzeyde bir rekabet ortamının yaratılması gerekmektedir. Bu doğrultuda, iki yatırımcı ile yapılan bir açık artırmada rekabet ortamı yaratılması mümkün olmadığı gibi, yatırımcılardan birinin ihaleden çekilme olasılığı göz önünde bulundurulduğunda, yatırımcıların nihai olarak verebilecekleri tekliflerini kapalı zarf içinde sunmaları talep edilerek fiyat maksimizasyonu sağlanmıştır.

./..

7/2036

T.C.
BAŞBAKANLIK
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı

SAYI : B.02.1.ÖİB.0.65.00.00/ 2663 — 23 MART 2004
KONU : Soru Önergesi

-3-

SORU 2- "Açık artırmaya gidilmemesi dolayısıyla kamunun uğrayacağı kaybın sorumlusu kim olacaktır?" sorusuna, "Kamunun zarara uğratılmadığı düşünülmektedir" cevabı verilmiştir. Halbuki, basından öğrenildiği kadarıyla, ihaleyi, kapalı zarfta 1 milyar 320 milyon Dolar veren şirketin kazandığı ilan edilirken, ikinci gelen şirket açık artırmaya gidilmemesi üzerine yazılı olarak ilgili bütün makamlara müracaat etmiş ve teklifini 1 milyar 370 milyon Dolar mertebesine yükseltmiştir.

İkinci gelen şirketin yükselttiği teklifin dikkate alınmaması ve "ihale teknik olarak sonuçlanmıştır" gerekçesine dayanarak ihalenin 1 milyar 302 milyon Dolara neticelendirilmesi sonucunda kamu açısından ortaya 68 milyon Dolarlık bir zarar çıkmamış mıdır?

CEVAP 2- Yatırımcıların kapalı zarf içerisinde verilecek tekliflerin nihai teklifleri olacağı ancak, Komisyon tarafından gerekli görülmesi halinde açık artırma yapılabileceği bilgisine sahip olmalarına rağmen, ikinci olan yatırımcı firma tarafından ihale süreci teknik olarak tamamlandıktan sonra, Grubun temsilcilerinden Servet HARUNOĞLU tarafından 15.01.2004 tarihinde TÜPRAŞ'a 1.375.000.000,-ABD Doları teklif verebileceklerini bildiren gazete beyanatlarında bulunulmuş ve daha sonra aynı kişi tarafından 08.02.2004 tarihinde Sabah gazetesine bir açıklama yapılarak TÜPRAŞ'a 2 milyar Dolar verilebileceği belirtilmiştir. Söz konusu grubun temsilcilerinin yaptıkları bu tutarsız açıklamalar grubun niyeti konusunda soru işaretleri yaratmakta olup konuya ilişkin gazete küpürleri ilişikte sunulmuştur(Ek-1). Kamunun zarara uğratılmadığı düşünülmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini takdir ve tensiplerinize arz ederim.

Kemal UNAKITAN
Maliye Bakanı

EKLER :
EK-1 Gazete beyanları (2 sayfa)

EK-1

7/2036

Tüpraş'ta son tang

- Anadolu Ortak Girişim Grubu, Tüpraş için 1 milyar 375 milyon dolarlık yeni teklif vererek ihalenin yenilenmesini istedi
- Ancak ihale teknik olarak önceki gün tamamlandı. Yeni ihale, ÖYK ihalenin iptaline karar verirse açılabilecek
- İhalede en yüksek t veren Efremov'un o Zorlu Grubu'nun Başkanı Ahmet Nazif Zorl "Yeni teklif gayri ciddi" d

Anadolu Ortak Girişim Grubu adına konuşan Servet Harunoğlu (ortada), ihalenin yenilenmesi için teklif verdiklerini açıkladı.

ANKARA Milliyet

Önceki gün yapılan ve Efremov - Zorlu ortaklığının 1 milyar 302 milyon dolarla en yüksek teklifi verdiği Tüpraş için, ihaleye katılan ikinci grup olan Anadolu Ortak Girişim Grubu'ndan fiyat teklifini yükseltmek istediği açıklamasa geldi.

Özelleştirme İdaresi'nin, Efremov ve Zorlu Grubu'nun teklifinin, ihaleden yarım saat sonra Rekabet Kurulu onayına göndermesi, bu teklifin İdare tarafından muteber bulunduğu anlamına geliyor. Bu nedenle ihale de teknik olarak sonuçlandı. Resmi prosedür başlarken, ihalede nihai kararı Özelleştirme Yüksek Kurulu (ÖYK) verecek.

Bu arada Anadolu Ortak Girişim Grubu'ndan gelen yeni teklif açıklaması İdare tarafından resmen yanıtlanmamakla birlikte, ihalenin önceki gün teknik olarak sonuçlandığı belirtiliyor.

Başını Çukurova Grubu'nun çektiği Anadolu Ortak Girişim Grubu ortaklarından Servet Harunoğlu, dün SKY Türk kanalına yaptığı açıklamada ihalede tekliflerini yükseltmeye hazır olduklarını söyledi.

Açık artırma istediler

Harunoğlu, 4306 sayılı kanuna ve kendilerine verilen tebliğe göre, Tüpraş ihalesinde zarflar açıldıktan sonra, açık artırmaya gidilmesi gerektiğini belirterek, şöyle konuştu:

"Bizim teklifimiz de Zorlu Grubu'na gayet yakında. Yüzde 5 ile 6 arasında bir fark vardı. Eğer ihale belirtildiği şekilde uygulansaydı, yeni teklifimiz kamu yararına daha yüksek olacaktı."

Ardından bu grup adına yapılan açıklamada, Özelleştirme İdaresi'ne resmen müracaat ederek, diğer teklif sahibi adayın teklifinin üzerinde revize teklif verildiği bildirildi. Açıklamada Anadolu Ortak Girişim Grubu'nun açık artırmaya hazır olduğu belirtildi.

Dikkate alınması zor

Harunoğlu, CNN Türk'te yaptığı açıklamada da ihalede 1 milyar 216 milyon dolar teklif verdiklerini, revize tekliflerinin ise 1 milyar 375 milyon dolar olacağını söyledi.

Ancak bu başvurunun dikkate alınmasının zor olduğu belirtiliyor. Önceki günkü nihai görüşmelerde alınan tekliflerle ihale sürecinin tamamlandığı, son başvurunun değerlendirmeye alınmayacağı, ihale sonucunun ÖYK onayına sunulacağı belirtiliyor. Bu durumda, ÖYK'nın ihaleyi iptal etmesi halinde yeni ihale yapılabileceği kaydedildi.

EK-2 7/2036

Pazarlık imkânı tanınsaydı 2 milyar dolar bile verirdik

TÜPRAŞ'a teklif veren Anadolu Ortak Girişim Grubu ortaklarından Harunoğlu, "Açık artırma ve görüşme imkânı tanınsaydı, teklifimizi yükseltirdik" dedi

TÜPRAŞ ihalesine teklif veren Anadolu Ortak Girişim Grubu ortaklarından Dr. Servet Harunoğlu, "Uygun ödeme koşullarının sağlanması halinde pazarlık ve karşılıklı görüşme imkanı tanınsaydı, Tüpraş'a 2 milyar dolar bile vermeye hazırdık" dedi.

Tüpraş ihalesinde Özelleştirme İdaresi'nin kanuna uygun hareket etmediğine işaret eden Harunoğlu, ihale öncesinde yetkililerin açık artırmaya gidilmeyeceğini net bir şekilde belirtmediklerini söyledi. Servet Harunoğlu, Tüpraş ihalesinde yaşanan süreci şöyle anlattı:

Dr. Servet Harunoğlu, Tüpraş için 25 kişilik bir ekip[illegible] ay çalıştıklarını, 1.5 milyon [illegible] harcadıklarını [illegible]

YAVUZ BARLAS

"28 Eylül'de zarflar açılacaktı. Olmadı. 13 Ocak'a kadar bu süreç ertelendi. Bunun nedeni az katılımcı olması ve Tatneft'in de tam hazır olmayışıydı. Yerli bir ortak arayışı olan Tatneft bize de geldi. Ancak biz onlarla bu konuda anlaşmadık. Son olarak da Zorlu Grubu ile anlaştılar. İlk teklifler alındığında bizim teklifimiz 916 milyon dolardı. Tatneft'inki ise 700 milyon dolar düzeyindeydi. Bizi bu süreçte sürekli Ankara'ya çağırıp duruyorlardı. Yetkililer bize özellikle 'Fiyatınızı artıracak mısınız?' diye soruyordu. Bizim cevabımız da 'Şartlara göre değişir' şeklindeydi. Yetkililer, 'Teklifinizi revize edecek misiniz, karşı grup artırdı' dediklerinde ise biz onlara "En son ihale nasıl olacak. Açık artırma olacak mı olmayacak mı?' diye sorduk. Bize şu yanıt verildi: İhale kanununda yazılı şekilde olacaktır."

Servet Harunoğlu, ihalede kendi tekliflerinin 1 milyar 216 milyon dolar olduğunu açıklarken, Tatneft'in teklifinin ise 1 milyon 302 milyon dolar olduğunu anımsattı. Bu iki teklifin açık artırma yoluyla daha yukarı çekilebilmesi için ise açık artırma modelinin kullanılması gerektiğini savunan Harunoğlu, "İhalede pazarlık usulü karşılıklı görüşme imkânı tanınsa, örneğin 4 yıl vade ile ödeme imkanı tanınsa Tüpraş'a biz 2 milyar dolar dahi verebilirdik" dedi.

YASAYA GÜVENDİK

İhalede ne pazarlık ne de açık artırma modelinin uygulanmadığına dikkat çeken Harunoğlu, yasanın gayet açık olduğunu belirtti. Harunoğlu şöyle konuştu: "Yasal olarak teklif zarfları açıklandıktan sonra, kanunun faydasına olabilecek yeni revize teklifler istenmesini beklerdik. Bu yasal bir şart. Teklifleri verirken sözleşmedeki bu şarta güvenerek ilk teklif miktarını artırmadık. Eğer ihale belirtildiği [illegible] uygulansaydı, yeni teklifimiz kamu yararına daha yüksek olacaktı. 4306 sayılı kanunun 18-C maddesi diyor ki: Kapalı teklif usulünde istekli çıkmadığı veya teklif komisyonca uygun görülmezse komisyonca kamu yararı görüldüğü takdirde ihale açık artırma ya da pazarlık usulü ile sonuçlandırılır. Bize açık artırma yapılmayacak diye net bir şekilde söyleseydiler bu sonuç çıkmazdı. Şimdi bunu 'söyledik' diyorlar ama bizim söylediğimiz açık artırma yapılması olanağı olduğunu bildiğimiz için ilk aşamada vermedik. Yoksa artırma usulü uygulandığında marjımız kalmayacaktı."

Harunoğlu, ihalede Tatneft'in teklifi olan fiyatın açıklandığını ancak kendi tekliflerinin kamuoyuna bildirilmediğini belirtirken, yasa gereği sırasıyla her iki teklifin de kamuoyuyla paylaşılması gerektiğini de savundu.

Harunoğlu: Ortaklarımız çok deneyimli

ANADOLU Ortak Girişim Grubu ortaklarından Dr. Servet Harunoğlu, grubun diğer ortakları hakkında da bilgi verdi. Harunoğlu, konsorsiyumda kendi payının diğerlerine oranla daha düşük olduğunu söyledi. 1985'ten beri Orta Asya'da ve Rusya'da yatırımlar yapan Harunoğlu, "ABD'de gayrimenkul yatırımlarımız var. Ayrıca [illegible] yönelik aracılık faaliyetleri yürütüyoruz. Kazakistan'da petrol şirketimiz var. İş merkezleri ve oteller yaptık. Otomotiv yan sanayi işimiz var" diyor.

Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev tarafından bölgedeki yatırımları nedeniyle onur belgesi ile ödüllendirilen Harunoğlu, diğer ortaklarını ise şöyle sıraladı: "Çukurova Grubu ilk ortak. Rusya'da petrol ürünleri ticareti yapan İsviçreli bir şirket olan Alliance Oil (Lia Oil) ikinci ortak. Lio Oil, Avrupa'nın petrol ürünleri ticareti yapan sayılı şirketlerinden biri. Son ortağımız ise Kazakistan'da köklü bir ailenin şirketi olan Salamat Grubu. Salamat Grubu'nun başında Musa Başayev bulunuyor. Salamat Grubu, Rusya dağıldıktan sonra bölgede yükselen Rus gruplarından biridir.

Başayev Ailesi'ne ait olan Salamat Grubu'nun başta Kıbrıs'ta olmak üzere Türkiye'de de yatırımları bulunuyor. Bu grup Kıbrıs'ta iki serbest bölgeyi işleten şirketlere ortak. Bursa'da da endüstriyel alkol işi yapıyorlar."

Özelleşti[illegible]e ilgimiz THY ile devam ediyor

TÜPRAŞ'I ulusallıktan bölgeselliğe taşımak için yola çıktıklarını anlatan Harunoğlu, "Tüpraş ihalesini kazansaydık dağıtım işine girmeyi düşünmüyorduk. Ortaklarımızdan birinin Ukrayna'da rafinaj ve dağıtım işi yapan bir kuruluşu var. Ancak onlar bu işin pek de kârlı olmadığını belirtiyorlardı. Bu rekabet açısından da şu an için oldukça sakıncalı. Biz Doğu Akdeniz ve Karadeniz bölgesine açılmak istiyorduk. Belki eski Doğu bloku ülkelerinde özelleştirmelerle ilgilenebilirdik" şeklinde konuştu.

Harunoğlu önümüzdeki dönemde oluşturdukları ortak girişim grubunun başka özelleştirme ihalelerinde de boy gösterebileceği mesajını verirken, "Tüpraş olmadı. Ancak gelecekte özelleştirilecek Türk Hava Yolları var, diğer kurumlar da belki. İyi bir sinerji yaratacak ekibimiz var. İleride diğer özelleştirme ihalelerine de katılabiliriz" dedi.

Türkiye

Gübrede 183 milyon dolarlık özelleştirme

ANKARA- Özelleştirme İdaresi Başkanlığınca bir süre önce teklifleri alınarak değerlendirme işlemleri tamamlanan ve Özelleştirme Yüksek Kurulu'na (ÖYK) sunulan, toplam 183.6 milyon dolarlık İstanbul Gübre Sanayi A.Ş (İGSAŞ) ve Gemlik Gübre Sanayi A.Ş'nin özelleştirilmesiyle ilgili açılan ihalelerin sonuçlarını onayladı. İGSAŞ'ta en yüksek teklifi 100.5 milyon dolarla Yıldız Entegre Ağaç Sanayi ve Ticaret A.Ş verirken, Gemlik Gübre Sanayi için ise 83.1 milyon dolarla Yılyak Yakıt Pazarlama Ticaret A. Ş'. den geldi. Böylece bu satışlardan devletin kasasına toplam 183.6 milyon dolar para girmiş olacak. Öte yandan, SEKA'nın Akdeniz İşletmesi-Taşucu Limanı ve Karacasu İşletmesi'nin özelleştirilmesiyle ilgili açılan ihalelerin teklifleri alındı. Buna göre her iki işletme içinde 3 adet teklif geldi. Teklif verenlerin isimleri açıklanmadı.

> Nevzat Ozan